

NatuurPlatformZwolle

Secretariaat: p/a Milieuraad Zwolle, Campherbeeklaan 82A 8024 BZ Zwolle Tel: 038-3377342 e: natuurplatformzwolle@milieuraadzwolle.nl



Aan: Gemeente Zwolle
t.a.v. de gemeenteraad

Betreft: Reactie Milieuraad/Natuurplatform Zwolle op definitieve Omgevingsvisie

24 juni 2021

Geachte raadsleden,

Maandag 28 juni is een inspreekmoment voor Zwollenaren over de Omgevingsvisie “Mijn Zwolle van morgen 2030” op de agenda van het raadsplein.

Milieuraad Zwolle/ Natuurplatform Zwolle (MR/NPZ) leveren graag schriftelijk een bijdrage aan dit veelomvattende agendapunt. Daarin gaan we op dit moment in op twee voor ons bepalende prioriteiten: de Natuurwaardenkaart en de groeiambitie.

Vooraf

Met hinkstapsprongen hebben we ons als MR/NPZ door de ongeveer 1000 pagina's heen geworsteld. We reageren dan ook slechts op enkele hoofdlijnen.

Het is wel heel veel en in samenhang moeilijk te beoordelen op de uitvoeringsconsequenties en de wijze waarop de vele soms met elkaar conflicterende belangen worden afgewogen.

Mede daarom zouden wij willen bepleiten dat de gemeenteraad wat meer tijd uittrekt voor de discussie met de samenleving en het raadplegen van deskundigen.

Dat is goed mogelijk omdat de invoeringsdatum van de omgevingswet wederom is uitgesteld naar op z'n vroegst 1 juli 2022.

1. Natuurwaardenkaart

In onze zienswijze (nr. 29 in de nota) hebben wij het belang benadrukt van het opnemen van een hernieuwde, aangevulde en verbeterde natuurwaardenkaart als onderdeel van het groenbeleidsplan inclusief beleidsregels.

Wij menen dat dat een noodzakelijk onderdeel van de omgevingsvisie hoort te zijn.

Naar onze inschatting is een ecologisch adviesbureau binnen een paar maanden in staat, een verbeterde natuurwaardenkaart op tafel te leggen.

Nu staat in de visie (pg 46) dat de komende jaren de natuurwaardenkaart nader wordt uitgewerkt in samenspraak met de Zwolse natuurorganisaties.

Dat duurt te lang!

Een onderzoek van een daartoe gekwalificeerd adviesbureau op korte termijn blijft noodzakelijk.

Wij kunnen met onze vrijwilligers niet in dat gat springen, hoe graag we dat ook zouden willen.

Wij zijn van harte bereid om mee te denken met de onderzoeksopdracht aan een extern adviesbureau en om mee te lezen met de onderzoeksresultaten.

Wij zijn ook bereid en in staat om dat onderzoek zelf uit te voeren als de gemeente ons daarvoor €80.000, ter beschikking stelt.

Goede voorbeelden zijn te vinden in de natuurwaardenkaart van de gemeente den Haag, Groenplan Ede en het Groenplan Groningen onder de naam vitamine G. In deze gemeenten zijn deze plannen voorafgegaan aan

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle

de omgevingsvisies, waarin ze inclusief plan van uitvoering verwerkt worden. De kaart, zoals die nu in de wordt gepresenteerd op pg.47 van de visie, betreft een overzicht van de rode lijst soorten.

Er kan nog niet worden gesproken van een Natuurwaardenkaart.

Een overzichtskaart van de rode lijst soorten is slechts 1 van de bouwstenen voor een natuurwaardenkaart. De waarnemingen die zijn weergegeven zijn veelal gedaan door vrijwilligers met ieder een eigen voorkeur van soort en gebied.

Er moet een overzicht worden gemaakt van de gebieden die niet zijn onderzocht (of waar niets of onvoldoende van bekend is) en een overzicht van de organismen/soorten die in beeld moeten worden gebracht.

De afgelopen jaren zijn slechts drie gebieden intensief onderzocht. Faunaonderzoek 2012-2013 Zwolle en de Horte en Faunaonderzoek Zwolle en Vechterweerd 2017- 2018.

Beide rapporten bestrijken slechts een deel van de noodzakelijke informatie, nl. alleen de fauna en niet de flora!

De gemeente kent gebieden met een hoge biodiversiteit buiten de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland.

De gemeente zal voor de gebieden die buiten Natura 2000 en het Natuurnetwerk liggen, de verantwoordelijkheid moeten nemen. Het betreft veelal kleinschalige landschappen met een grote afwisseling aan bos, water en moeras en (indien aanwezig) extensief agrarisch gebruik.

Deze gebieden springen er op de natuurwaardenkaart uit door een hoge dichtheid aan Rode lijst soorten.

In enkele gesprekken met de ambtelijke projectgroep hebben wij dit onderdeel van onze zienswijze bij herhaling naar voren gebracht.

Wij hebben begrepen dat er binnen de ontwikkelingskosten voor deze omgevingsvisie geen gelden beschikbaar zijn voor het laten uitvoeren van een natuurwaarden onderzoek door een extern bureau.

Wij dringen er zeer op aan dat die gelden alsnog ter beschikking gesteld gaan worden, zodat de natuurwaarden die goed beschreven staan onder punt 5.2.1. natuur en gedeeltelijk onder 5.2.2 (blz.46) van een beleidsplan met uitvoeringsparagraaf voorzien kunnen worden.

Pas dan wordt duidelijk welke waarden op welke wijze beschermd gaan worden en waar en hoe toevoeging van natuurwaarden gaat plaatsvinden.

Het kan ook niet anders dan dat op de kortst mogelijke termijn duidelijk wordt hoe de conflicterende belangen tussen bestaande natuurwaarden en de ambitie om de woon- en recreatieve functie door het ruimtelijk beleid uit te breiden opgelost moet gaan worden.

Het kan en mag niet zo zijn dat de natuur wederom de grote verliezer zal zijn.

In de passende beoordeling van de omgevingsvisie door Haskoning wordt op blz. 5 onder punt 3.2 over Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht gesteld: ‘.....Wanneer het ruimtelijk beleid vanuit de omgevingsvisie deze storingsfactoren versterkt of invloed heeft op bestaande knelpunten in het Natura 2000- gebied bestaat er een risico op (significant) negatieve effecten.’ Datzelfde punt, met streep eronder, geldt ook voor de planvorming rond de Harculo centrale.

Geef nu opdracht voor nader onderzoek, discussieer daarover in het najaar met samenleving en deskundigen en leg het begin 2022 alsnog vast in een verbeterde omgevingsvisie.

Dat schept voor alle betrokkenen duidelijkheid en draagvlak.

We hebben pas recent kennis kunnen nemen van de aangepaste hoofdgroenstructuurkaart en die niet geanalyseerd in relatie tot de bestaande hoofdgroenstructuurkaart.

Onze eerste indruk is dat er meer groen op staat dan op de oude kaart.

Dat is een belangrijke stap in de goede richting.

En ook hoogstnoodzakelijk, want immers om het belang van behoud en herstel van biodiversiteit te benadrukken is de gemeente Zwolle partner van het ‘Deltaplan biodiversiteitsherstel’.

Dat vraagt om visie, om ambitie maar vooral om duidelijke uitvoeringsplannen die geborgd moeten worden. Het juridisch kader zal in het omgevingsplan in omgevingswaarden moeten worden vastgesteld als een resultaatverplichting voor de meest waardevolle gebieden en als inspanningsverplichting in sommige andere gevallen.

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle

De omgevingswet geeft in artikel 2.9 aan dat omgevingswaarden kunnen worden vastgesteld. Zonder het vastleggen van de natuurwaarden in een groenbeleidsplan en zonder verankering daarvan in omgevingswaarden zijn de waardevolle gebieden buiten het Natuurnetwerk ten dode opgeschreven. Als dan ook nog het door de Raad in 2014 geactualiseerde groenbeleidsplan (bijlage intrekken sectoraal beleid) na het vaststellen van deze omgevingsvisie niet meer bestaat, dan breekt er voor het groen en de natuurwaarden wel een erg onzekere tijd aan.

Zo zien we bijvoorbeeld dat er een belangrijke zin uit het concept geschrapt is: nl 'bij uitbreiding van de Hessenpoort bestaat de wens voor het doortrekken van de ecologische verbindingszone tussen de Vecht en de Ruiten.' (ambtshalve wijzigingen, punt 6.8 blz. 211) Dat geeft te denken en geeft des te meer de noodzaak aan van het snel vastleggen van waarden, zodat er niet bijna ongemerkt iets verdwijnt.

Graag verduidelijking waarom deze passage geschrapt is.

En als we daarnaast constateren dat het enige blauwe driehoekje op de Hessenpoort, de Markteplas gezien wordt als plek voor opwek van duurzame energie (blz. 96), dan vragen we ons nogmaals af op welke wijze de verschillende belangen tegen elkaar afgewogen worden. Hoeveel zonnepanelen kunnen er niet gelegd worden op de bestaande bedrijven in dat gebied?

2. Groeiambitie

De groeiambitie in de omgevingsvisie is extreem hoog en niet passend bij de stad Zwolle.

In onze notitie van half december 2020 hebben we met bestaand landelijke, regionaal en gemeentelijk onderzoeksmateriaal data laten zien over de groei van Zwolle in heden en verleden, gemiddeld 650 woningen per jaar vanaf 1970.

We hebben die gegevens gecombineerd met landelijk onderzoeksmateriaal van NIDI, Primos, Nexus.

Daarnaast hebben we onderzocht hoe de bevolkingsopbouw gaat veranderen qua leeftijd en huishoudengrootte en wat dat betekent voor groei en krimp in de bestaande wijken. Dat leidt tot geheel andere conclusies dan de ongedefinieerde 1000 -1500 woningen per jaar waar in de omgevingsvisie sprake van was en is.

Weliswaar wordt in de voorliggende visie de groeiverwachting na 2030 weggelaten, maar wordt tot 2030 wel uitgegaan van 10.000 woningen en ondertussen wordt via de regiodeal van regionale groeicijfers in dezelfde orde van grootte uitgegaan.

De onderbouwing van de 1000-1500 woningen per jaar tot 2030 ontbreekt in alle documenten van de gemeente, niet alleen qua aantal maar vooral naar soort woningen en prijsklasse.

Voor wie wordt wat en waarom gebouwd? Dat is een belangrijke vraag, waar een regionaal woningmarktonderzoek een essentieel deel van het antwoord op moet geven.

De ambitie om de 4^e economische regio van Nederland te willen worden en een verhuisbeweging van de randstad naar dit deel van het land te stimuleren past naar ons oordeel niet in dit tijdsgewricht.

Een veranderend tijdsgewricht waarin niet meer de economische groei centraal zou moeten staan, maar vooral vraagstukken rond bodem, water en biodiversiteit (zie ook rapport Planbureau voor de Leefomgeving 'Grote opgaven in een beperkte ruimte').

De suggestie dat de autonome groei van Zwolle het (financieel) mogelijk maakt om de stad leefbaarder, duurzamer en inclusiever te maken zal van argumenten en enig bewijs voorzien moeten worden.

Recente onderzoeksrapporten van SCP maar ook van RLI (Raad Leefomgeving en Infrastructuur) in het advies 'toegang tot de stad', laten zien dat de groei van de grote en middelgrote steden tot toenemende ongelijkheid leidt en vooral ten koste gaat van de lage en middeninkomens, maar ook weinig geschikte woningen voor het toenemend aantal ouderen oplevert.

Minister Ollongren heeft 21 juni jl. een onderzoek naar de Tweede Kamer gestuurd, waaruit blijkt dat er op dit moment een tekort van 279.000 huizen in heel Nederland is.

En tot 2040 een opgave van 450.000 op de plank ligt, waarvoor extra geld moet komen.

Enerzijds voor de infrastructuur die voor deze ontwikkeling nodig is, maar anderzijds omdat maar liefst 70% van de te bouwen woningen in de betaalbare sector moet vallen (sociale huur, betaalbare huur en koopwoningen onder de NHG-grens van €325.000,-

Zwolle staat in dit onderzoek voor 4000 woningen vermeld met de spoorzone.

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

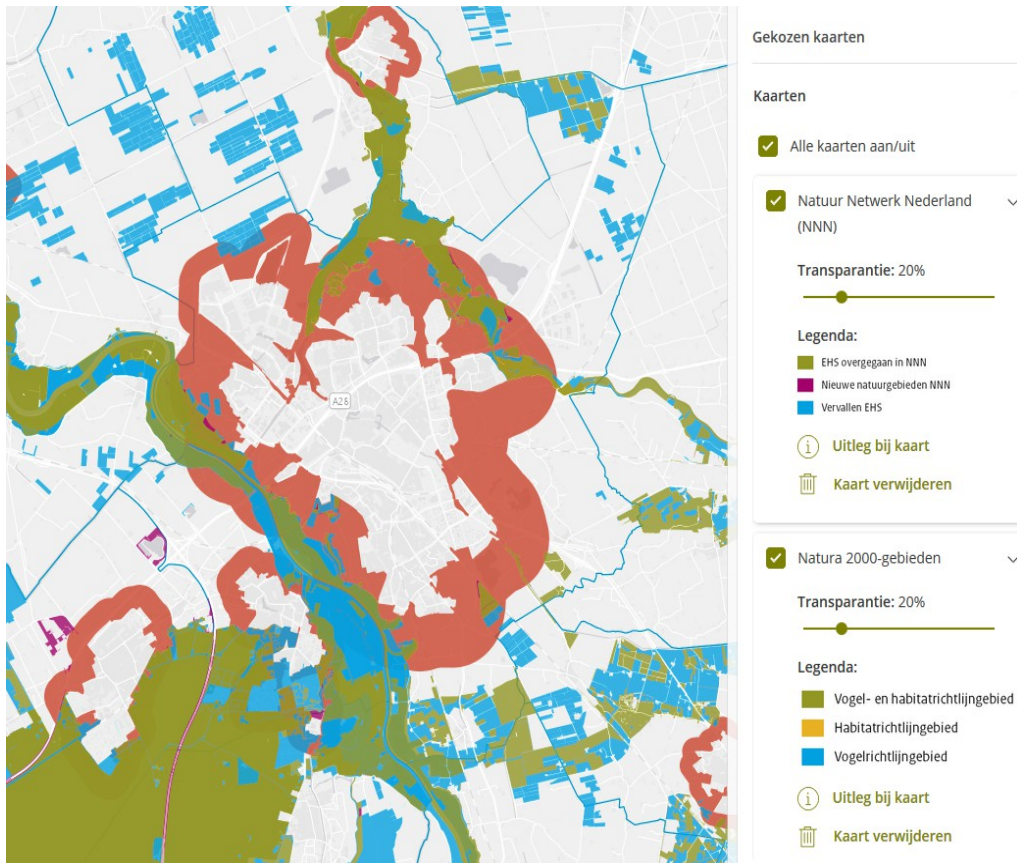
Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle

Wat voor stad wil Zwolle zijn?

Wij gaan voor Zwolle als mens en milieuvriendelijke duurzame groeistad.

Dat de druk op waardevolle natuurgebieden nu al omvangrijk is, laat onderstaande kaart zien.

In deze kaart wordt de stadsrand (rode zonering) van Zwolle gecombineerd met de kaarten van Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland. Het maakt duidelijk tot hoever de invloed van menselijk handelen op de natuur strekt.



Bron: <https://themasites.pbl.nl/atlas-regio/kaarten>

Op weg naar het debat en de besluitvorming over de definitieve omgevingsvisie zijn wij graag bereid om vragen te beantwoorden en verder mee te denken. U kunt daarvoor contact opnemen met het kantoor van de Milieuraad.

Met vriendelijke groet,

Milieuraad Zwolle/ Natuurplatform Zwolle

Hans de Graad (voorzitter)

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle